

PREDSEDNIK KENNEDY JE NAPOVEDAL

Sestanek na visoki ravni v Moskvi

Amerika, Velika Britanija in Sovjetska zveza se bodo skušale sporazumeti o prekinitvi jedrskih preizkusov - Odmev v ostalih državah - Težave na Zahodu in Vzhodu

Predsednik Kennedy je v začetku tega tedna imel na »Ameriški univerzi« v Washingtonu važen govor, v katerem je med drugim napovedal, da se bodo sredi julija sestali v Moskvi visoki predstavniki Združenih držav, Velike Britanije in Sovjetske zveze, ki se bodo skušali čimprej sporazumeti o prekinitvi jedrskih poskusov.

Poslušavci so predsednikovo napoved sprejeli z navdušenim ploskanjem, kot so tudi navdušeno pritrdjevali najvažnejšim delom njegovega govora, ki je bil v celoti posvečen vprašanju miru in odnosom med Vzhodom ter Zahodom, zlasti pa med Sovjetsko zvezo in Ameriko.

PREDSEDNIKOV GOVOR

»V dobi, ko velesile — je dejal Kennedy — razpolagajo z jedrskim orožjem, nima smisla govoriti o vojni. Predsednik Hruščov, predsednik Macmillan in jaz se strinjamo glede sestanka na visoki ravni, ki bo kmalu v Moskvi in na katerem se bo skušal najti sporazum o vprašanju jedrskega orožja. Zgodovina nas sicer uči, da moramo biti previdni, toda zavedamo se, da so naši upi tudi upi vsega človeštva.«

Kennedy je ob tej priložnosti sporočil, da Združene države ne nameravajo delati novih jedrskih preizkusov v ozračju, dokler bodo na enak način ravnale tudi druge države.

Ko je omenjal ameriško-sovjetske odnose, je poudaril, da imajo Amerikanci in Rusi marsikaj skupnega. Najizrazitejša njihova skupna lastnost pa obstoji v tem, da oboji odločno odklanjajo vojno. V tej zvezi je govornik omenil, da sta Amerika in Sovjetska zveza skoraj edini državi na svetu, ki se nista nikdar med seboj vojskovali.

»Kot je svetu znano, je nadaljeval Kennedy, Združene države ne bodo nikdar sprožile vojne, ker je nočejo in je ne pričakujejo. Z žalostjo pa opazujemo, kako so odgovorni sovjetski voditelji najbrž žrtve lastne propagande, ki na primer zatrjuje, da Amerikance vodijo neke imperialistične skupine, katere baje pripravljajo več vrst preventivne vojne proti Sovjetski zvezi, kar naj bi Evropo spravilo v politično suženjstvo.«

To dejstvo pa mora služiti Amerikancem kot opomin, da ne zabredejo v isto zmoto in da zaradi napačnega poznanja stvarno-

sti pridejo do zaključka, da je vojna neizogibna. »Mi — je zaključil ameriški predsednik — moramo nadaljevati z naporom, da se ohrani mir, kajti to bi lahko pripomoglo, da bi v samem komunističnem svetu prišlo do konstruktivnih sprememb. Upamo, da bo tudi Sovjetska zveza prišla do spoznanja, da si mora vsaka država sama izbirati svojo bodočnost. Upamo, da bo tudi spoznala, kako je glavni vzrok današnje napetosti v svetu v tem, da se skuša drugim narodom vsiliti določen politični in gospodarski sistem, kot se danes dogaja s komunistične strani.«

Napoved o bližnjem sestanku na visoki ravni je naletela na ugoden odmev pri vseh odgovornih političnih krogih na Zahodu. Izjemo tvorijo le pariški vladni krogi, ki temu sestanku ne pripisujejo važnosti in ki so že sedaj napovedali, da morebitni sporazum med tremi velesilami Francije ne bo obvezoval. Iz tega izhaja, da bo Francija nadaljevala s svojimi jedrskimi poskusi.

ZENEVSKA POGAJANJA

Na prvi pogled se morda čudno zdi, da se bližnjemu moskovskemu sestanku daje naenkrat tolikšen poudarek, ko je znano, da o vprašanju razorožitve že dolgo razpravljajo v Ženevi predstavniki velesil in še nekaterih nevezanih držav. Na takšne ugovore pa je posredno odgovoril sam predsednik Kennedy. Dejaj je namreč, da nobena pogodba ne more stoodstotno jam-

čiti, da se bo tudi spoštovala. Toda še tako skromna pogodba je neprimerno boljša od povsem svobodne tekme v jedrskem oboroževanju.

Na dnevnem redu ženevskih pogajanj sta, kot znano, dve vprašanji: prekinitev jedrskih preizkusov in splošna atomska razorožitev. Vse kaže, da nameravajo zdaj velesile same rešiti prvo vprašanje, da se tako olajša tudi ureditev drugega in glavnega vprašanja, to je prepovedi uporabe jedrske energije v vojne namene in postopnem uničenju atomskega orožja.

Ob tako slovesni napovedi moskovskega sestanka se lahko upravičeno vprašamo, ali res obstaja danes več možnosti, da pride do določenega sporazuma. Na to vprašanje bi po zdravi pameti morali že zato pritrdilno odgovoriti, kajti v nasprotnem primeru bi sestanek ne bil tako slovesno napovedan.

Vse kaže, da mu tudi v Moskvi pripisujejo velik pomen, kar med drugim dokazuje dejstvo, da so vodilni sovjetski listi v celoti objavili govor ameriškega predsednika, kar se je v povojni zgodovini ameriško-sovjetskih odnosov samo še enkrat zgodilo, in sicer pred srečanjem med Hruščovom in Eisenhowerjem na ameriških tleh. Tudi laburistični prvak Wilson, ki se nahaja na obisku v Sovjetski zvezi, kjer je imel dolg razgovor s sovjetskim predsednikom, je mnenja, da je sedaj čas, ko se lahko doseže sporazum o tem važnem vprašanju.

Pred sovjetsko - kitajskimi razgovori

Razume se, da se problem, ki bo predmet bližnjih razgovorov, ne tiče samo treh velesil, temveč vsega človeštva. Povezan je nadalje z vrsto vprašanj, ki od blizu zanimajo druge države tako v zahodnem kot v vzhodnem taboru. Omenili smo že, da so francoski vladni krogi zavzeli do napovedanega sestanka v bistvu negativno stališče. »Sporazum o prekinitvi jedrskih poskusov — je napisal list Nation — bi ne predstavljal nobenega napredka na poti do dejanske razorožitve, ampak bi pomenil le sredstvo, s katerim se bodo ohranili in zajamčili obstoječi jedrski monopoli. Francoska vlada na takšen sporazum ne bo pristala. Pristala pa bi na dogovor, ki bi predvideval, da se postopno

in pod nadzorstvom uničijo jedrske bombe.«

Glede na takšno stališče se lahko vprašamo, kaj bi nastalo z morebitnim sporazumom med tremi velesilami, če bi ga Francija ne priznavala in bi nadaljevala z izdelovanjem svojih jedrskih bomb. Zdi se, da si s tem vprašanjem Hruščov ne dela prevelikih preglavic, saj je laburističnemu prvaku Wilsonu dal razumeti, da francoske bombe nimajo nobene vojaške vrednosti. Če se Amerika in Sovjetska zveza sporazumeta o tem vprašanju, si misli Hruščov, bodo na ta dogovor prej ali slej pristali tudi drugi.

V zahodnonemških vladnih krogih so vest o bližnjih moskovskih razgovorih spre-

(Nadaljevanje na 2. strani)

RADIO TRST A

Sestanek na visoki ravni v Moskvi

(Nadaljevanje s 1. strani)

• NEDELJA, 16. junija, ob: 8.30 Poslušali boste — Od nedelje do nedelje na našem valu; 9.00 Kmetijska oddaja; 9.30 Slovenski motivi; 10.00 Prenos sv. maše iz stolnice Sv. Justa; 11.15 Oddaja za najmlajše: »Zgodba o gelobu pismonoši«. Mladinska radijska igra (Tončka Curk), igrajo člano RO; 12.00 Slovenska nabožna pesem. Cerkveni zbor iz Barkovelj; 12.15 Vera in naš čas; 14.45 Tipični hrvaški ansambel »Lado«; 15.10 Portret v miniaturni: Artie Shaw; 17.00 Kinoklub, filmski svet v besedi in glasbi; 18.30 Poklici in razvedrila: »O planinah in planincih« (Modest Sancin); 21.00 Iz slovenske folklorne: »Pratika« (Niko Kuret); 21.30 Sodobna simfonična glasba.

• PONEDELJEK, 17. junija, ob: 12.00 Iz slovenske folklorne: »Pratika« (Niko Kuret); 18.00 Organist Gabrijel Devetak — Johann Sebastian Bach: Fuga v g-molu — Cesar Franck: Heroična skladba; 18.30 Nove plošče resne glasbe; 19.00 Radijska univerza — Maks Šah: Dežela Furlanija - Julijska krajina — »Industrija«; 20.30 Vincenzo Bellini: »Puritanci«, opera v treh dejanjih.

• TOREK, 18. junija, ob: 12.00 Pomenek s poslušavkami; 18.00 Italijansko po radiu; 18.30 Iz del dunajskih klasikov; 19.00 Pisani balončki — Radijski tednik za najmlajše; 21.00 Giacomo Leopardi: Moralni spisi — »Razgovor med prodajavcem pratik in sprehajavcem« in »Razgovor med Modo in Smrtjo« (prevod A. Rebula, uvod B. Tomažič); 21.30 Koncert pianista Freddyja Doška — Aleksander Lajovic: Tri skladbe za klavir: Preludij, Arija in Toccata — Dragotin Colić: Tema z variacijami; 22.00 Obletnica meseca: Aleksander Stambolijski ob 40-letnici smrti (Franc Orožen).

• SREDA, 19. junija, ob: 12.00 Bra'i smo za vas; 18.00 Pevski zbori Julijske krajine in Furlanije; 18.30 Sodobni italijanski skladatelji; 19.00 Higijena in zdravje s posvetovalnico dr. Milana Starca; 20.30 »Prekanec se ženi«, veselegra v treh dejanjih (Francesco Augusto Bon - Marija Kacin), igrajo člani Slovenskega gledališča v Trstu.

• ČETRTEK, 20. junija, ob: 12.00 Giacomo Leopardi: Moralni spisi — »Razgovor med prodajavcem pratik in sprehajavcem« in »Razgovor med Modo in Smrtjo« (prevod A. Rebula, uvod B. Tomažič); 18.00 Italijansko po radiu; 19.10 Širimo obzorja: »Tahiti, otok naravne lepote« (Mara Kalan); 20.30 Simfonični koncert. Po koncertu — Svet umetnosti — Niko Kuret: »Furlanske viteške igre in slovenska folklorne«.

• PETEK, 21. junija, ob: 12.00 Pomenek s poslušavkami; 18.00 Klarinetist Giorgio Brezigar — Alban Berg: Stiri skladbe za klarinet in klavir, op. 5 — Igor Stravinsky: Tri skladbe za klarinet solo; 18.30 Skladbe za godala sodobnih skladateljev iz Julijske krajine — Aldo Danieli: Omaggio a Saffo za sopran, klavir in godala — Roberto Repini: Fantazija za klavir in godalni orkester — Pavle Merku: Glasba za godala, op. 35. Izvajavca sopranistka Eva Nadia Pertot in pianist Roberto Repini; 19.00 Radijska univerza — Maks Šah: Dežela Furlanija - Julijska krajina — »Trgovina in promet«; 20.30 Gospodarstvo in delo; 21.00 Antologija Ivana Trinka: »Slika in glasba« (Rado Bednarik); 21.15 Koncert operne glasbe.

• SOBOTA, 22. junija, ob: 12.00 Po širnem svetu; 14.40 Pojeta Marjana Deržaj in Gaby Novak; 15.10 »Ekvinokcij«, drama v štirih dejanjih (Ivo Vojnovič - Maks Šah), igrajo člani RO; 17.20 81. konklave 18.00 Sodobna slovenščina; 19.00 Družinski obzornik; 20.30 Teden v Italiji; 20.45 Slovenski oktet; 21.00 Vabilo na ples; 22.25 Folklor z vsega sveta.

TEDENSKI KOLEDARČEK

16. junija, nedelja: Jošt, Beno
17. junija, ponedeljek: Gorazd, Lavra
18. junija, torek: Bogdan, Fortunat
19. junija, sredo: Julijana, Lija
20. junija, četrtek: Nenad, Silverij
21. junija, petek: Alojz, Vekoslav
22. junija, sobota: Ahac, Miloš

jeli z mešanimi občutki. »Bonnska vlada — je izjavil visok vladni funkcionar — z zadovoljstvom pozdravlja sporočilo predsednika Kennedyja,« a je hkrati pristavil, kako si želi, da bi »razgovori ugodno vplivali tudi na druga odprta vprašanja, začeni z nemškim.« »Nemci — pripominja v tej zvezi turinska Stampa — imajo čudno mnenje o razorožitvi: smatrajo jo za nekakšno velikansko koncesijo Sovjetski zvezi, namesto da bi v njej videli nekaj dobrega za vse človeštvo. To koncesijo pa bi Sovjetska zveza po njihovem mnenju morala plačati z zedinjenjem Nemčije.«

Zaradi novih pogajanj na visoki ravni dobiva torej čedalje večji pomen tudi obisk predsednika Kennedyja v Evropi in zlasti v Zahodni Nemčiji. Če se namreč tri velesile sporazumejo o jedrskem vprašanju, zgubi vsako veljavo ena glavnih točk Adenauerjeve politike: cena za dogovor o razorožitvi naj bo zedinjenje Nemčije. Čeprav se Adenauer pripravlja, da odstopi od svojega mesta, in četudi se zdi, da njegovi nasledniki o tem vprašanju nekoliko drugače mislijo, bo Kennedy po splošnih predvidevanjih imel v Bonnu težko nalogo. Zahodnim Nemcem pa bo verjetno ponovil to, kar je že povedal v svojem govoru na washingtonski univerzi. »Naučiti se moramo — je tedaj dejal — ravnati s takšnim svetom, kakršen je v resnici, in ne s takšnim, kakršen bi bil,

Ugibanja o bodočem papežu

Smrt ne prekine življenja, je samo prehod v drugo, boljše, po zaslugi seveda, je tolažil umrli papež svoje ob smrtni postelji. Še bolj velja to pravilo za katoliško Cerkev: papež umre, izvolijo drugega. Življenje Cerkve mora teči dalje, brez prestopa.

V Vatikanu pripravljajo z vso naglico vse potrebno za konklave, to je za dan 19. junija. V vatikanski palači morajo pripraviti celice za bivanje kardinalov; zidati nekatera okna in vrata, da bodo kardinali popolnoma ločeni od zunanjega sveta in brez tujih vplivov izvolili novega poglavarja katoliške Cerkve.

Vse svetovno časopisje ugiba, kdo bo novi papež. Kardinali delijo v dve skupini. Ena se popolnoma drži smernic pokojnega papeža; druga, konservativnejša pa ne. Vprašanje je torej, iz katere skupine bo izvoljen novi cerkveni poglavar.

Drugo vprašanje pa je, kakšne narodnosti bo. Tuji kardinali imajo večino, toda za izvolitev je potrebna dvetretjinska večina navzočih kardinalov; če pa število ni deljivo s 3, sta potrebni dvetretjini glasov in še eden poleg. Zatorej je tudi glede narodnosti novega papeža težko kaj gotovega uganiti.

Od dosedanjih 262 naslednikov sv. Petra jih je bilo 51 neitalijanske narodnosti; med temi tudi dva Dalmatinca. Šestnajst pa jih je bilo Francozov. Zadnji tuji papež je bil Hadrijan VI. iz Utrechta na Holandskem, ki je vladal od leta 1522 do leta 1523. Od tega leta dalje so sedeli na Petrovem prestolu samo Italijani.

če bi zgodovina zadnjih 18 let bila drugačna. Z drugimi besedami je Kennedy dejal, da je treba v politiki upoštevati stvarnost.

Politični opazovalci opozarjajo, da ima tudi Hruščov svoje težave. Deset dni pred začetkom razgovorov z zahodnjaki se bodo namreč v Moskvi sestali Sovjeti in Kitajci ter skušali urediti medsebojne nape-te odnose. Sovjeti in Kitajci se, kot znano, razhajajo v mnogih vprašanih mednarodne politike, zlasti glede odnosov med komunističnim in zahodnim svetom. Nekateri pripisujejo sovjetsko-kitajskim razgovorom veliko in celo odločilno važnost. Možno je, da po teh razgovorih Sovjetska zveza zavzame ostrejšo stališče do Zahoda, kot se lahko tudi zgodi, da Kitajci in Sovjeti še bolj poglobijo svoj spor. V obeh primerih pa bodo ti razgovori gotovo imeli svoj vpliv na pogajanja, ki bodo sledila. Če se bo uresničila druga možnost — je napisal znani ameriški časnikar Walter Lippman — se bo približal čas, ko se bodo Rusi ponovno priključili Evropi in Zahodu, kamor spadajo, in s tem se bo tudi uresničila znana De Gaullova prerokba.

—0—

POLITIČNA KRIZA V GRČIJI

Grški ministrski predsednik Karamanlis je odstopil in s tem povzročil vladno krizo. Karamanlis, ki je predsednik vlade že od leta 1956, je nasprotoval uradnemu obisku kralja Pavla v Veliki Britaniji, ki je predviden za 9. julij.

Vlada se namreč boji, da bi grški politični begunci uprizorili ob tem obisku demonstracije proti kralju in režimu, kot se je že zgodilo letos aprila. Tedaj so demonstranti na eni londonskih ulic obkolili avtomobil grške kraljice, tako da se je ta morala zateči v eno bližnjih palač.

Vzrok demonstracij pa je dejstvo, da sedi v grških zaporih mnogo političnih jetnikov. Položaj se je v zadnjem času še poslabšal, ker je bil namerno umorjen levičarski poslanec Lambrakis. Ko je zapuščal dvorano, v kateri je bilo zborovanje za osvoboditev političnih jetnikov, se je vanj zakadilo motorno kolo in ga pobilo na tla. Zaradi hudih ran je poslanec čez nekaj dni umrl.

Z odstopom Karamanlisa se po mnenju opazovalcev pričinja precej huda politična kriza.

Volitve na Siciliji

V nedeljo so bile na Siciliji volitve v delžni zbor. Važne so zaradi tega, ker bodo z novo opredelitvijo volivcev vplivala tudi na bodočo sestavo vlade.

V primerjavi z zadnjimi volitvami leta 1959 je Krščanska demokracija pridobila 3 poslanske sedeže; zdaj jih ima 37. Komunisti so z enim novim prišli na 22 poslancev. Socialisti so jih ohranili 11. Največ so jih pridobili liberalci, ki so poskočili od dveh na 7 poslancev. Zgubili so monarhisti. Milazzova krščansko socialna zveza pa je zgubila vseh 9 poslancev.

Demokristjani in liberalci so torej napredovali, komunisti in socialisti so pa obdržali dosedanje postojanke.

Politika plemenske mržnje

Plemenska mržnja v nekaterih anglosaških državah, zlasti v Združenih državah in v Južno-afriški uniji še ni popustila na svoji ostrini. V Alabami se je guverner Wallace odločno uprl, da bi smeli tudi črnici obiskovati visoke šole.

Predsednik Kennedy je moral uporabiti vso politično spretnost in celo vojaške bajonete, da se je guverner umaknil; prav dobesedno umaknil, ker se je postavil na vhod v univerzo, da bi dvema črnima študentoma zabranil vhod. Uklonil se je šele tedaj, ko mu je predsednikov zastopnik pokazal ukaz, da je policija zvezne države Alabama federalizirana, to se pravi, da je postavljena pod vojno poveljstvo vseh državnih oboroženih sil. V boju za plemensko razlikovanje je zmagal Kennedy, ki je razglasil, da ne bo dovolil razlikovanja med belimi in črnimi državljani.

V Južni Afriki je pa drugače. Predsednik Verwoerd in njegova vlada sta še vedno na stališču »apartheid-politike«, to se pravi razlikovanja med polnopravnimi belimi državljani, ki so v manjšini, in med napol pravnimi črnimi Bantu; ti imajo v državi večino.

Proti neverjetni plemenski mržnji je nastopil msgr. Mc Kann, nadškof v Capetownu. Vlada je namreč odtegnila podporo misijonskim šolam, katere obiskujejo beli in črni otroci skupno. Po mnenju vlade

mora tudi Cerkev ločiti šole za bele in črne šolarje. Skofje seveda ne morejo priznati takega protikrščanskega stališča. Katoliški prosvetni zavodi v Južni Afriki o zato navezani samo na zunanjo pomoč.

Vse to se godi v dobi, ko sedi tudi en črnski kardinal, Rugambwa, v kardinalskem zboru in soddločuje pri volitvi novega papeža.

Skušajo se izmuzniti

Razprava proti Eichmannovemu pajdašu Eriku Rajakoviču, ki je sokriv nešteti židovskih pomorov, je odkrila prav umazane zadevščine. Esesovski častnik Rajakovič, ki je avstrijski državljani, je dolga leta živel pod drugim imenom kot bogat in ugleden trgovec v Trstu in Milanu. Do potnega lista in osebnih dokumentov z napačnim imenom so mu prav gotovo pomagali uradi, koder sede bivši avstrijski nacisti. To prihaja počasi tudi na dan.

Sedanji avstrijski pravdni minister, ki je socialist, je sklenil, da bo preiskal vso preteklost policijskih uradnikov, ki so avtomatično prešli med vojno iz avstrijske v hitlerjansko policijo. Odkritja so naravnost presenetljiva. Ugotovila so na primer, da je bil policijski podnačelnik v Gradcu, doktor Kunz neposredno soudeležen pri pokolu 70.000 Židov v Minsku. Njegovi predstojniki so vedeli za temno preteklost, kakor tudi za kazniva dejanja stotine drugih bivših nacistov, ki se pod tujim ali lastnim imenom redijo v državnih službah. Vsa ta množica vojnih zločincev, ki se niso skrili kam v tujino, je stavila na eno karto, in sicer na avstrijski zakon iz leta 1945, kateri predvideva po 20. letih zapadlost obtožb proti njim. Kogar torej ne doseže roka pravice do leta 1965, bo torej prost in bo smel stopiti v javne službe. Minister je pa odločen, da bo še pred tem letom poiskal vse nacistične, ki so se umazali z bratsko krvjo.

Poceni kosila

Že dolgo časa teče pravda proti visokemu carinskemu uradniku Mastrelli iz Ternija, ki je na fin način osleparil državo za več kot eno milijardo lir, o čemer smo v listu že pisali.

Pri razpravi so prišle na dan različne zanimivosti. Mastrello je prišlo nadzorovat 27 inšpektorjev iz Rima. Njegova uradnica je pred sodniki izjavila, da ji je njen šef pred prihodom nadzornikov dal dopust, ker je vedel za dan in uro inšpekcije, ki bi bila morala tudi zanj ostati v tajnosti.

Še bolj čudno luč pa meče na spretnega Mastrella pričevanje gostilničarja »Pri treh kolonah« v Terniju. Povedal je, da so od časa do časa prihajali k njemu različni gospodje in se javili: »Sem carinski nadzornik iz Rima.« Na te besede jim je moral postreči z izbranim kosilom, ne da bi oni kaj plačali. Stroške je pa vsakokrat poravnal Mastrella, katerega so prišli nadzorovat, a so seveda našli vse v redu. Milijarda in milijoni so pa kljub inšpekcijam zginili. Zadeva smrdi tudi pri glavi.

Prvi na luni

Kdo bo prvi pristal na luni, ali ameriški ali sovjetski letalec, to vprašanje je že prešlo meje znanosti in je postalo že kar politično.

Združene države pripravljajo načrt »Apollo« za polet na luno in izkrcanje prvega človeškega bitja na tem satelitu. Kennedy sam se močno zavzema za ta načrt, ki pa stane nekaj milijard dolarjev.

Velikanski stroški, potrebni za sprehod na luno, so naleteli na odpor tako pri politikih, kakor tudi pri znanstvenikih. Senator Fulbright, predsednik kongresnega odbora za stike z inozemstvom, je izjavil: »Tekmovanje za luno med ZDA in Sovjetsko zvezo ni tako važno, kakor skrb za gospodarski razvoj in odpravo brezposelnosti. Čudno je, da je treba najboljše duhove zapadnega in komunističnega sveta zaposeliti z vprašanjem, kdo bo prvi prišel na luno, ko pa so bolj važna vprašanja lakote, bolezni, revščine in sovraštva na svetu. Kdor bo prvi pristal na luni menim, da ne bo rešil teh problemov,« je zaključil senator.

V njegovih besedah je tehtna resnica. Z milijardami, ki gredo v Ameriki in Rusiji za te poskuse, bi mogli nasititi še obe tisti dve milijardi ljudi, ki sta na svetu še podhranjeni.

PROTI TOBAKU

Smrt nekega hudega kadivca v Floridi v Združenih državah je povzročila na njujorški borzi pravi polom. Omejeni kadivec Edwin Green je pred petimi leti umrl za rakom na pljučih. Zdravniki so ugotovili, da ga je povzročil tobak. Vdova je zato tožila ameriški tobačni trust za odškodnino v iznosu 150 milijonov lir. Pravda se je dolgo vlekla. Nazadnje je sodnik razsodil, da so tovarnarji cigaret odgovorni za vsako bolezen, ki jo povzroča tobak na človeškem telesu in so dolžni plačati odškodnino. Po pravdoreku bo sicer morala vdova vložiti še posebno tožbo, da doseže tisto veliko vsoto. Posledice razsodbe se pa že zdaj poznajo. De'nice tobačnih tovarn so na borzi padle kar za dva dolarja in pol in kaže da bodo še lezle navzdol.

Vedno več

Zapadna Nemčija bo v kratkem času postavila na noge izredno močno in izvežbano armado. Njena redna vojska šteje že doslej 520.000 oboroženih mož, ki so v sklopu NATO ali severnoatlantske obrambne skupnosti. Obrambni minister von Hassel pa pripravlja še eno armado, tako imenovano teritorialno rezervo, ki bo imela 200.000 mož. S to silo pa bo razporejeno samo nemško obrambno ministrstvo. Prvi oddelki bodo organizirani že čez 3 leta. Vojaški izvedenci so pa prepričani, da bodo še prej. Nemška armada se torej počasi, a stalno veča.

AVTOMOBILSKA PROIZVODNJA

Italija počasi prodira v prve vrste proizvajalcev za avtomobile. V prvem četrtletju letošnjega leta se je proizvodnja zvišala za 22 odstotkov v primeri z lanskim v istem obdobju. Lani so tovarne izgovile 231.895 vozil, letos pa že 282.632. Nad 30 odstotkov italijanskih avtov je bilo prodanih v inozemstvo.

HABSBURŠKA KRIZA

Po skoraj 50 letih, odkar so morali Habsburžani zapustiti avstrijski prestol, se je vprašanje njihove vrnitve v Avstrijo znova načelo. Pa ne samo to, povratek Habsburžanov na Dunaj je spravi v nevarnost dolgoletno sodelovanje ljudske in socialistične stranke.

Prva zagovarja povratek dr. Otona Habsburga v domovino, češ da je dal lojalne izjave glede republiške ustave. Vodja socialistov, podkancler Pittermann, pa navaja sklop ustavnega dvora, da gola »izjava lojalnosti« še ni zadostna. Dodal je tudi, da je Oton, sin pokojnega cesarja Karla, vedno deloval proti republiki in da se je v nekem govoru v Hannoverju zavzemal za obnovo monarhije v Avstriji.

Če se obe večinski stranki ne bosta mogli pogoditi v tem skoraj brezpotrebem vprašanju starih Habsburžanov, zahtevajo socialisti, naj odloči ljudsko glasovanje. V tem slučaju se pa gotovo razbije vladna koalicija obeh večinskih strank in bo Avstrija zastran cesarjev zašla v politične težave.

Zopet politični obisk

V ponedeljek je prišel na obisk v Beograd predsednik indonezijske republike Ahmed Sukarno. V Jugoslaviji se je mudil 3 dni. To je že sedmi obisk indonezijskega državnika pri Titu. Čeprav je bil obisk označen kot prijateljski, sta oba državnik razpravljala o poglobitvi zvez med državami, ki ne pripadajo ne vzhodnemu ne zapadnemu bloku. Pred enim mesecem sta imela razgovore o istem vprašanju tudi Naser in Tito. Izvenblokovske države se skušajo predstaviti v Organizaciji združenih narodov kot tretja strnjena sila.

Tržaškega

V soboto in nedeljo v Avditoriju

Festival slovenske popevke

Ljubitelji lahke glasbe v Trstu bodo prišli na svoj račun. V soboto in nedeljo bodo v tržaškem »Avditoriju« lahko prisostvovali prvemu festivalu tržaške slovenske popevke. S tem bo tudi kronano požrtvovalno delo pripravljalcev, orkestršev in pevcev. Na ustnicah vseh, ki so na ta ali na drug način pripomogli k uresničitvi zamisli, se poraja vprašanje: kako bo slovensko občinstvo sprejelo prikazane melodije, kakšna bo sodba kvalificirane kritike? Toda na vse te pomisleke bo najbolje odgovoril sam sobotni koncertni nastop.

Marsikoga bo verjetno zanimalo, kdo so mladi ljudje, ki bodo nastopili. Kot znano se je orkester poimenoval »Miramar«. Sestavljen je iz šestih saksofonov, ki jih igrajo: Drago Zerjal, Vaško Terčič, Marino Besednjak, Slavko Lukša, Pino Hrovatič in Mario Bogatec, štirih pozavnistov in sicer Srečka Godine, Russa, Barbiana in Borisa Kocijančiča, pianista Aleksija Curka, Igorja Jankoviča, ki igra na kontrabas, kitarista Silvija Vouka, pri tolkalih igra Riccardo Sblattero, trobentači pa so: Mario Sancin, Tano Corda, Dušan Strajn, Bruno Siciliano in Mario Ricciotti. Pri taktirki se bodo izmenjevali: Mario Sancin, Mario Bogatec in Drago Zerjal.

Peveci so tila: Marjuša Oficija, Nora Jankovič, Stojan Berce, Gilbert Trampuž, Anka Sugan, Pino Hrovatič, Marta Werk, Ivan Sancin, Ljubica Berce, Miranda Caharija, Ida Ukmar in Tulio Možina.

Program je naslednji:

Uvodna sigla — »Dan tržaške popevke«. 1. KO LUNCA PLAVA CEZ MIRAMAR — swing — poje Marjuša Oficija, 2. TISTO NOC — slow — poje Stojan Berce, 3. BURJA TWIST — twist — poje Gilbert Trampuž, 4. SPOMINI — beguine — Anka Sugan, 5. NOČNI TANGO — tango — Pino Hrovatič, 6. PISMO SPOMINOV IN LJUBEZNI — beguine — Marta Werk, 7. CHA CHA CHA S TEBOJ — cha cha cha — Gilbert Trampuž, 8. VEČER — slow — Ivan Sancin, 9. ZIVA TOČKA — slow — Ljubica Berce, 10. OD TAKRAT — bossa nova — Pino Hrovatič, 11. MAMICA PRIPOVEDUJE — počasni valček — Ljubica Berce, 12. KO SI KUPIM »500 C« — fox trot — Miranda Caharija in Pino Hrovatič, 13. VRNI SE — beguine — Marjuša Oficija, 14. GRENAK SPOMIN — slow — Nora Jankovič, 15. PRIDI — slow — Ida Ukmar, 16. TA NASA BURJA — cha cha cha — Miranda Caharija, 17. HREPENENJE — slow — Marta Werk, 18. LILA PLES — počasni valček — Alma Maver, 19. MOJA LJUBEZEN — swing — Tulio Možina, 20. DISONANCA — blues — Nora Jankovič, 21. PAPAGAJ RORY — twist — Miranda Caharija, 22. BLODNJE — rumba — Ivan Sancin, 23. MARJUŠA — CHA CHA CHA — cha cha cha — Marjuša Oficija.

Kako se bo vršilo ocenjevanje? Vsaka vstopnica bo imela ob strani tri kvadrate, v katere bo gledalec vpisal številke pesmic, ki mu bodo najbolj všeč. Na ta način bo občinstvo izbralo motiv, ki bo dobil nagrado najboljša popevke prvega tržaškega slovenskega festivala lahke glasbe. Po prvih predvidevanjih se zdi, da imajo največ možnosti za dokončno zmago naslednje pesmice: »Ta naša burja«, »Disonanca« in »Ko si kupim 500 C«. Vendar je možno, da bodo ljubitelji lahke glasbe

postavili vsa predvidevanja na glavo in se raje odločili za katero izmed ostalih dvajsetih popevk. Predvidevanja so prav zaradi tega, ker je to prvi festival in so okusi našega občinstva le malo znani, še mnogo težja.

S. R.

Prva predstava bo v soboto ob 21.15. naslednji dve pa v nedeljo ob 17. oziroma 21. uri.

Opčine:

NAŠI MALČKI SO RAZSTAVLJALI

Slovenski otroški vrtec, ki ga vodi gospa Valerija Sinigoj-Magajna, je tudi letos priredil zaključno razstavo risb in ročnih del naših malčkov.

Stene otroškega vrtca prekrivajo živopisane risbe, ki so jih narisale otroške roke in ki zvesto zrcalijo otroško psiho ter doživljanje otroških dušic. Tu so pravičljivi motivi, pa tudi motivi iz vsakdanjega življenja in realnega sveta. Ti zadnji celo prevladujejo, čeprav ožarjeni s poezijo otroškega doživljanja.

Lahko se reče, da so vse risbe ljubke, vsaka po svoje, ker iz vsake diha duševnost malega človeškega bitja, ki šele stopa v življenje, iz vsake utripa topel otroški srček. Vendar se nekatere le še posebej odlikujejo po spretnosti malih risarjev in po njihovi očarljivi fantaziji. To velja zlasti za risbice, ki so jih narisali Lučka Hrovatin, (občudovali smo med drugim njene »Barke« na razburkanem morju in imenitne »Kopalce«), komaj petletna Beti Starc, Sergej Guštin in Anica Škerlavaj. Ta zadnja se je postavila posebno v akvareli. Enako pa bi morali pohvaliti tudi mnoge druge, katerih imen pa si nismo zapomnili.

Prisrčna so tudi druga ročna dela. Žal se mnogi starši le premalo zanimajo za to razstavo. Svojim otrokom naj bi vendar napravili veselje, da si gredo pogledat tisto, kar so malčki s tolikim veseljem izdelovali in pripravljali, prav z namenom, da bi razveselili svoje starše.

Nabrežina:

S SEJE OBČINSKEGA SVETA

V začetku ponedeljkove redne seje devinsko-nabrežinskega občinskega sveta je župan počastil spomin pokojnega sv. očeta Janeza XXIII. V znak žalovanja je svet za pet minut prekinil sejo.

Med zastavljenimi vprašanji je svetovavec Pipan opozoril občinsko upravo, naj poskrbi, da se odpravijo kupi odpadkov in raznega materiala, ki se nahajajo pri bivšem kalu. Opozoril je tudi, da bi bilo treba vsaj zasilno urediti stransko pot skozi tako imenovano »Punkišče«.

Na tajni seji so nato svetovavci proučevali okrog 15 prošenj za nakup občinskega zemljišča. Te prošnje so vložili zasebniki, ki si nameravajo zgraditi stanovanjske hiše.

Župan je tudi sporočil, da namerava neko tržaško podjetje zgraditi pri Slivnem

(vzdolž avtoceste) tovarno za lesne in plastične izdelke. Tovarna bo baje že v začetku zaposlila okrog 100 delavcev in delavk.

ZANIMIVA PRIREDITEV

V četrtek je priredila slovenska strokovna šola na Opčinah zaključno šolsko predstavo, na kateri so prvič uprizorili Cijakovo mladinsko igrjo z našega podežlja v dveh dejanjih »Iznajdba«. Alojzij Cijak, doma s Kontovela, je že znan po nekaterih svojih dramskih delih, ki so pisana delno v narečju, ter bi ga zato lahko uvrstili v narečne ustvarjalce slovenske besede, kakršne še vedno dobimo v naših obrobni krajih. V svojih delih skuša prikazati trda, a v istu vedro življenje našega podeželskega človeka, od kontovelskega ribiča do openskega obrtnika. Tokrat govori o dveh dečkih - bratih, ki s svojo podjetnostjo in iznajdljivostjo dosežeta srečo, ki nenadno preokrene njuno revno življenje in življenje njune družine. Prireditev je dobro uspela.

SOLSKA RAZSTAVA V NABREŽINI

Ravnateljstvo industrijske strokovne šole v Nabrežini z dodeljenimi razredi šole v Sv. Križu vladno vabi na ogled razstave risb in ročnih del, ki bo v nedeljo, 16. t. m., od 9. do 13. in od 15. do 20. ure v novem šolskem poslopju v Nabrežini.

Ravnateljstvo

SOLSKA PRIREDITEV

Slovenska osnovna šola na Proseku bo imela v nedeljo ob 16.30 v društveni dvorani na Kontovelu zaključno šolsko prireditev. Na sporedu so petje, prizorčki in igra »Škrati«. Vabljeni starši in prijatelji mladine.

Beneška Slovenija

TRČMUN

Vso sovodenjsko občino je prejšnji teden pretresla žalostna novica o nenadni smrti kmeta Jožeta Petričiča. Petdesetletni možak je prebival popolnoma sam v stari hiši. Vsa družina se je razšla po svetu in je zapustila dom in zemljo, katero je oče sam obdeloval. Danes teden niso sosede srečali gospodarja Petričiča kot ponavadi. Šli so pogledat v njegovo stanovanje in so ga našli — obešenega. Zadnje čase je hodil nekam pobit okoli hiše. Peklo ga je, da razpada dom, da ni več delovnih rok na zemlji. Ta bridkost mu je brzkone zameglila um, da se je v trenutku obupa sam končal.

Nesrečni dogodek meče tudi jasno luč na žalostne razmere po naših vaseh. Mladi se razkropijo v svet, stari doma obupajo.

TRBIŽ

V soboto ponoči se je izvršil v sredini mesta nenavaden rop. Neznanci so vdrli v trgovino in tobakarno Ernesta Tosonija. Dali so si opravka pri težki železni blagajni. Odpreti je pa niso mogli, kar pa ni zlikovce prav nič oviralo. Blagajno so lepo odnesli iz trgovine in jo naložili na avto, ki so ga imeli na cesti. Iz tobakarne so pobrali tudi kolkovani papir za 200.000 lir vrednosti. V blagajni je pa bilo za pol milijona bankovcev in skoro za en milijon denarnih nakazil. Ko so vse lepo spravili na avto, so jo naglo odkurili.

Sosede so sicer slišali neko ropotanje

Dr. VRTOVEC JOŽE (Jr.)

SPECIALIST

za ustne in zobne bolezni

ASISTENT

NA ZOBOZDRAVNIŠKI
UNIVERZITETNI KLINIKI V PADOVI

Trst, Ul. Mercadante 1/I.

Vogel Ul. Carducci, Ul. Milano

Tel. 68-349

CERKVENI ROP

Vse mesto se še sedaj zgraža na² drznim ropom, ki so ga izvršili neznani predrzneži v petek ponoči v goriški stolnici. Sneli so z oltarja podobo Svetogorske Matere božje in so pokradli z nje pozlačene diademe in zlate verižice ter druge obeske, katere so darovali verniki za uslišane prošnje. Ukradena zlatenina velja okrog pol milijona lir. Zlikovci so vlomili tudi v nekatere pušnice za milodare in so pobrali okrog 30.000 lir drobiža. Po končanem ropu so pustili sveto podobo v kotu, odprli stranska vrata in pobegnili.

Marijina podoba, goriška je le kopija one prave na Sveti gori, ima čudno uso do. Že pred prvo vojno se je med poznavci umetnin razvil spor, ali je pristna podoba ona na Sveti gori ali druga, popolnoma enaka, katero je hranil goriški starinar Gyra. O pristnosti umetnine, ki sega v 17. stoletje, so izšle celo tiskane razprave. Končno so ugotovili, da je pristna umetnina v svetogorski baziliki. Milostna podoba je morala že dvakrat romati v pregnanstvo. Med prvo svetovno vojno so jo hranili na Brezjah in v Ljubljani. V drugi svetovni vojni so jo častili na goriški Kostanjevici. Po začasni razmejitvi so jo prenesli v goriško stolnico, od koder so jo spomladi 1947 odnesli. Takrat se je o tatvini marsikaj šušljalo. Menda niti ni šlo za milijonsko vrednost, marveč za vse kaj drugega.

Sliko so pozneje dobili v Rimu in so

jo iz Gorice slovesno prenesli na Sveto goro.

Goriški dvojnik prave slike je prav tako podvržen neki usodi. Že pozimi leta 1956 so tatovi pobrali s svete podobe vse dragocenosti. Z veliko požrtvovalnostjo so verniki znova okinčali podobo z zlatenino. Prejšnji teden je pa tudi ta zginila.

OBČINSKA SEJA V GORICI

V torek zvečer so se goriški občinski svetovavci zbrali na sejo. Župan je v začetku obvestil svetovavce o delih za povečanje mestne palače. Dozidano bo novo krilo v dosedanjem parku; tu bo imela svoj prostor tudi moderna in velika sejna dvorana. Župan je tudi zagotovil, da bodo v nekaj mesecih končana dela pri strehi nad tržnico na debelo in je seznanil svetovavce z mestnim stavbnim načrtom.

Po teh sporočilih je sejno ozračje postalo malo bolj vroče. Socialdemokratski in komunistični svetovavci so očitali od boru, da si prisvaja pravice sklepati o zadevah, ki bi morale priti na sejo občinskega sveta.

Med drugim je šlo za prispevek kolešarskim tekmam v znesku enega milijona. Drugi so se razburjali, ker je odbor na svojo roko potrošil 630.000 lir za obložene kruške in pivo, katero so delili za okrepčilo mestnim skrutinatorjem pri zadnjih volitvah. Odborniki so se opravičevali, da ni bilo časa sklicevati seje in da so tisto okrepčilo in pijačo nudili skrutinatorjem vseh barv. Svetovavec Sfiligoj je pri razpravi rekel, da bo treba pri prihodnjih volitvah prej določiti, ali se bo dalo okrepčilo in komu se bo dalo.

Na koncu so bile tudi te vsote za kolešarje, kruh in pivo odobrene.

SOLSKA RAZSTAVA

Dijaki strokovne šole v Gorici so pripravili pod vodstvom prof. Frankove razstavo svojih risarskih izdelkov. Razstava bo odprta v soboto dopoldne na sedežu šole v Šolskem domu. Trajala bo 10 dni, to je do 25. junija in bo odprta za obiske vsak dan od 10. ure dopoldne.

Vabimo starše in vso našo javnost, da si ogledajo uspehe gojencev.

STANDREŽ

V ponedeljek zvečer ob deseti uri se je na trgu v Štandrežu pripetil slučaj, ki kaže, kako brezvestni so nekateri avtomobilisti.

Ob omenjeni uri sta se peljala na motornem kolesu 22-letni Alojz Dorni in njegova sestra Jolanda. Šla sta z dela v sovojenjski predilnici proti domu v ulici Torriani pri pevskem mostu. Na trgu je trčil v njiju neznan avto. Brat in sestra sta padla na asfalt in se precej poškodovala. Brezvestni vozač pa jima ni nudi nobene pomoči, ampak jo je naglo odkuril. Mimoidoči so poklicali Zeleni križ, ki je ponesrečenca odpeljal v bolnišnico. Orožniki so brž alarmirali cestne obhodnice, a krivca še niso izsledili. Pravijo, da je imel tablico z vidensko značko.

Iz Goriške

SLOVENSKO GLEDALIŠČE

V nedeljo popoldne je gostovalo Slovensko gledališče iz Trsta s Tavčarjevo igro »V Honolulu«.

Peta ura v sončnem nedeljskem popoldnevu ni bila kaj primerna za številno udeležbo, vendar so bili sedeži skoraj vsi zasedeni. Gledavci so bili ob dovršenem podajanju in tudi ob vsebini komedije izredno zadovoljni. Njih zadovoljnost naj bo igravcem v pohvalo bolj kot katerakoli teoretska kritika.

S to predstavo je Slovensko gledališče iz Trsta zaključilo letošnjo sezono v Gorici.

DIJAŠKA MATICA

V nedeljo je imelo dijaško podporno društvo Dijaška Matica v Gorici svoj zadnji redni občni zbor kot samostojna goriška organizacija. Od letos naprej bosta namreč goriška in tržaška Dijaška Matica združeni v eno.

Na občnem zboru je bil izvoljen tudi nov odbor. V njem ni več dosedanje dolgoletne predsednice gospe Bogatajeve in nekaterih starejših članov. V skupnem upravnem odboru DM sedi 17 članov, izmed teh je 7 Goričanov.

Združitev obeh Matic so nekateri govorniki utemeljevali kot prispevek k združenju slovenskih organizacij v Italiji.

STEVERJAN

Podjetnost števerjanske mladine je res pohvale vredna. Dramske prireditve, različni tečaji, pevski zbori se stalno vrstijo na sporedu kat. prosvetnega društva.

K tem običajnim nastopom se pridružuje letos še ena od strani domačih fantov. Od 20. do 22. julija bodo v lastni režiji priredili razstavo domačih vin za vse kmetovavce iz števerjanske občine. Vsi tisti, ki so pripravljeni sodelovati, tako sporoča pripravljalni odbor, naj se javijo do sobote 15. junija pri g. Alešu Komjancu.

Slišali smo tudi, da bo poleg vinske razstave še marsikaj drugega prav privlačnega na sporedu.

KOLESARSKA DIRKA

Za nedeljo je napovedana velika kolešarska dirka po Furlaniji, Krasu in Brdih. Organizira jo goriški kolesarski klub. Izhodišče tekme bo pri gostilni »Gyra« onkraj pevskega mosta. Odtod se bo razvila skozi Ločnik proti Marianu, nato v Zagraj do Tržiča; od tam bodo kolesarji zavili po cesti skozi Dol v Gorico in odtod preko Oslavja v Števerjan, kjer je določen končni cilj. Celotna razdalja znaša 25 kilometrov. V Števerjanu bodo razdelili nagrade tekmovavcem, katerih upajo, da bo vsaj 100.

PASJA RAZSTAVA

V nedeljo, 23. t. m., bodo ljubitelji pasje pasme odprli razstavo v spodnjem Ljudskem vrtu, v dolinici ob Kornu. Ta je že peta mednarodna razstava psov. Prijavljenih je že nad 300 čistokrvnih psov ne samo iz Italije, ampak tudi iz Nemčije, Avstrije, Holandske in iz Švice.

- Kanalska dolina

in brnenje motorja, a si ni nihče mislil, da vlamljajo tatovi kar sredi mesta in neovirano odnašajo težko blagajno.

OVČJA VES

Dolgo let ni bilo slišati o smrtnih nesrečah po prepadnih stenah Viša in bližnjih gorskih velikanov, čeprav počivajo iz prejšnjih let mnoge žrtve planinskega športa na skromnem pokopališču v Ovčji vesi.

V ponedeljek zjutraj sta se pa smrtno ponesrečila kar dva obiskovavca naših gor. Pravzaprav nista bila športnika, marveč vojaka planinca. Že nekaj dni je pod Višem na vajah bataljon alpskih padalcev. V ponedeljek se je vadila v plezalni turi vojaška naveza pod poveljstvom narednika Giovannija Calliero. Vodja je bil spreten plezalec in celo akademik Italijanskega alpskega kluba. Na nekem previsu pa se mu je pretrgala vrv in je strmoglavil 50 metrov globoko v prepad. Ko sta se dva tovariša spustila po vrveh do njega, sta ga našla že v zadnjih vzdihljajih.

Za prenos trupla so poklicali na pomoč rešilno moštvo pod vodstvom alpinca Forestija. Ko se je ta spuščal po vrvi v prepadu, je nenadoma zdrknil tudi on v globino in se je raztreščil ob mrtvem tovarišu. Dvojno smrtno nesrečo pripisujejo tudi gosti megli, ki je prav ob tistih plezalnih vajah pokrivala vso okolico. Popoldne so trupli obeh mladih vojakov potegnili iz prepada in ju prepeljali v trbiško vojašnico.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Lepa manifestacija slovenske šole

Slovenske osnovne šole na področju tržaške občine so razveselile v nedeljo popoldne slovensko javnost z resnično lepo skupno prireditvijo v Avditoriju, prvim skupnim nastopom te vrste. Reči moramo takoj, da je resnično zadovoljil in celo navdušil občinstvo, ki je popolnoma napolnilo veliko dvorano in celo galerijo. Malokdaj smo videli Avditorij tako nabito poln.

Učitelji in učiteljice vseh šol so naštudirali z otroki mikaven program, ki je bil tudi precej obsežen, saj je trajal skoraj dve uri. Zvrstili so se šolski pevski zbori, prizorčki, recitacije, plesi, telovadni nastop in celo solo petje. Vse je razodelo ljubezen in navdušenje, s katerim so tako malčki kot njihovi vzgojitelji vadili za ta nastop. Krivično bi bilo, če bi ene pohvalili bolj kot druge,

ker so vsi bili dobri in vsi so pokazali največ, kar so mogli. Kot pri vseh nastopih pa so tudi tokrat vplivali na gledavce najbolj tisti, ki so bili ubrani na folklorne motive, noše in ples, kot n. pr. skupina svetoivanskih šolarjev, ki je razveselila občinstvo z nekaterimi starimi plesi, in mali parček v ljudski noši s Proseka; enako pa tudi mala telovadka iz Trebč, ki sta si krepila mišice za medsebojni »obračun« in vnesla v vse skupaj tudi noto humorja. Prikupne so bile tudi telovadkinje iz Rojana, pa skupinica, ki je zaigrala prizorček o dijaku s slabim spricvalom, in tudi tista, ki je prikazala sanje dečka, ki zaspi ob domači nalogi. Ta prizorček je bil zelo mikavno zamišljen in prikazan, le škoda, da slovenščina, v kateri je bil napisan, ni bila enako dobra.

Zelo se je prikupila občinstvu tudi mala solo pevka iz Škedenja, ki je zapela pesem o sara-fanu. Njen prijetni glasek je segel poslušavcem do srca.

Enako pa bi morali pohvaliti tudi vse druge, le da se je zvrstilo na sporedu toliko točk in se je vse tako naglo odvijalo, da si nismo mogli zapomniti, odkod je bila katera skupina. Vsaka pa se nam je globoko vtisnila v spomin. Ne bomo tako lahko pozabili njihove prisrčnosti, navdušenja in poguma. Bilo nam je toplo pri srcu, ko smo gledali, kako so se vrstile na odru te osrednje tržaške kulturne dvorane vedno nove skupine lepih, močnih, zdravih slovenskih otrok in kako so se jim iskriale oči od življenjskega veselja in ponosa, da so lahko pokazali, kaj znajo.

Številno občinstvo pa so še posebno navdušili na koncu, ko so se vsi zbrali na odru (komaj, da so imeli dovolj prostora) in zapeli pesem o »slovenskih fantih in dekletih, iz Trsta doma«. Njihova pesem je kar utonila v viharjem ploskanju. Morali so jo ponavljati in spet jo je zagrnilo ploskanje.

Bili sta res dve lepi uri. Hvaležni smo našim malčkom in njihovim vzgojiteljem zanj. In želimo si, da bi ta skupni nastop naših tržaških osnovnih šol ne bil zadnji ter da bi bile drugič pritegnjene tudi osnovne šole iz okoliških občin.

Izročitev nagrade „Vstajenje“

V soboto zvečer je bila v prostorih Slovenskega kulturnega kluba v ulici Donizetti 3 lepa slovesnost, s katero je bila izročena pisatelju in pesniku Vinku Beliču prva nagrada »Vstajenja«, katero je ustanovil in podelil nedavno ustanovljen Slovenski tiskovni institut v Trstu. Kot znano, ima ta institut namen omogočiti tesnejšo povezavo med pisatelji in zamejskimi založbami ter na splošno skrbeti za kvaliteto slovenskega tiska v zamejstvu. Z nagrado »Vstajenje« pa hoče poleg tega tudi dati vsaj majhno priznanje našim pisateljem, ki ustvarjajo v najtežjih razmerah, skoro vedno zastoj, in si morajo pogosto še sami zalagati svoje knjige ter (kar je najbolj poniževalno in žalostno) tudi sami skrbeti za njihovo prodajo.

Nagrada »Vstajenja« je bila podeljena za Veliko noč Vinku Beliču za knjigo novelic »Nova pesem« in Jožetu Udoviču za zbirko pesmi »Ogle-dalo sanj«. V soboto zvečer je bila slovesno izročena. Na žalost pa je bil navzoč samo Belič.

Nagrada je dovolj skromna, saj znaša samo 50.000 lir, in še ta vsota je bila razdeljena med dva književnika (prvič je bila namreč podeljena za dve leti nazaj), vendar pa pomeni vsaj iskren poskus, prekiniti s sedanjo brezbriznostjo javnosti do naših avtorjev ter jim izraziti našo hval-ležnost.

Papeževa smrt in dnevi žalovanja, ki so sledili, so preprečili, da slovesnost ni zadobila večjega poudarka. Kljub temu pa je bila lep in prisrčen praznik slovenskega kulturnega duha in pa ljubezni do slovenske pisane besede. Zbralo se je lepo število ljudi, največ mladine in kulturnih delavcev, pa tudi mecenov, ki so darovali za nagrado in katerim se je g. Stanko Janežič v imenu Slovenskega tiskovnega instituta še posebej zahvalil v svoji uvodni besedi.

O nagradjenih je spregovoril prof. Martin Jevnikar ter orisal njuno življenje in delo. Dve di-jakinji sta nato prebrali neko Beličevo novelico in štiri izmed najlepših Udovičevih pesmi.

Sledila je izročitev nagrade s šopkom rdečih nageljniov, med prisrčnim ploskanjem navzočih. Nagradjenec se je zahvalil tudi v imenu odsotnega Udoviča.

Vinko Belič je potem na željo prisotnih spregovoril sam o sebi, o svojem pisanju in o svojih veseljih ter žalostnih izkušnjah. V skoro enournem improviziranem govoru je duhovito in iskreno razgrnil pred navzočimi podobo sodobnega slovenskega pisatelja, ki se je vedno hrabro trudil, da bi se ne prepustil toku idejnega konformizma. Počasi, koncentrirano je trgal besede iz sebe, besede, za katere je samo škoda, da niso ostale ohranjene na magnetofonskem traku, ker bi pomenile pravi dokument slovenske literature našega časa.

Bil je večer, ki bo ostal vsem prisotnim za vedno v spominu in jih je navdal z novim pogumom v boju za ohranitev in okrepitev slovenske besede ter z novo ljubeznijo do slovenstva in njegovega kulturnega poslanstva.

Slovenski tiskovni institut pa namerava podeliti tudi »Božično nagrado«, za še neobjavljena dela.

Skladatelj Merku o festivalu

O festivalu slovenskih popevk, o katerem obširneje pišemo na drugem mestu, smo zastavili skladatelju Pavletu Merkuju vprašanje:

Kaj menite kot skladatelj »resne« glasbe k organizaciji takega festivala in k vprašanju slovenske popevke in lahke glasbe na sploh?

Lahka glasba je potrebna družbi prav tako kot resna glasba; zato pozdravljam brez vsakega pred-sodka vsako pobudo, ki razgiba leno ozračje glas-benega izživljanja tržaških Slovencev, pa naj bo ta pobuda posvečena lahki ali resni ali folklorni ali jazzovski glasbi. Zaradi novosti tega festivala slovenske popevke v našem mestu sem močno ra-doveden, kakšna je glasbena vrednost popevk, ki jih bomo slišali, in posebno še, ali bo zaznati vsaj v majhni meri kako specifično domačo barvo. Spremljal bom ves festival z budnim zanimanjem in s pozornostjo, ki ga zasluži.

Ali že lahko kot skladatelj poveste kakšno do-ločeno mnenje o značilnosti in kvaliteti slovenske popevke in lahke glasbe?

Priznati moram, da se nisem strokovno poza-nimal za slovensko lahko glasbo ne kot sklada-telj ne kot kritik. Zato vam lahko govorim le o svojih bežnih vtisih. Ne zavedam se kake izrecne domače značilnosti slovenske lahke glasbe, vendar vem za tehtne osebnosti na tem področju. Pred-vsem za Bojana Adamiča in Boruta Lesjaka ve-lja, da sta osebnostna skladatelja lahke glasbe: oba zelo cenim; zelo vesel bom, če bom tudi med tržaškimi slovenskimi skladatelji lahke glasbe sre-čal tako močne talente.

IZJAVA PEVKE

Marija Oficija, ki bo zapela na festivalu po-pevke »Ko lunica plava čez Miramar«, »Vrni se« in »Marju cha cha cha«, nam je izjavila na vprašanje, kaj misli o tem festivalu, naslednje:

Zdi se mi potreben, in sicer zato, da pokažemo javnosti, da tudi slovenska mladina na Tržaškem ni zaspala in da zmore nekaj svojega. Da je do tega prišlo, je seveda zasluga gospoda Birse, ki se je leto dni trudil in hodil od pevca do pevca, od orkestra do orkestra, da je dosegel rezul-tat, ki ga boste v soboto in nedeljo slišali.

Kako vam ugajajo popevke, ki jih boste peli?

Na splošno so vse popevke melodične in mi-slim, da bodo imele velik odziv pri občinstvu. Se-veda, okusov je mnogo, toda poskrbeli smo, da bo za vsakogar nekaj.

Slikarska razstava na Opčinah

V Prosvetnem domu na Opčinah je bila slikar-ska razstava, na kateri je šest znanih slovenskih umetnikov s Tržaškega razstavilo svoja novejša in tudi starejša dela.

Robert Hlavaty je bil zastopan s štirimi akva-reli, ki prikazujejo kraške motive. Ta njegov Kras je poln nekega nemirnega življenja in kipenja. Nekaj viharnega, upornega je v njem. Ta vtis poudarjajo tudi mračne barve.

Lojze Spacal je razstavil 5 slik, vse starejšega datuma. Najmlajša je iz leta 1960. »Črne barke« in »Kotiček na vrtu« se zdita s svojimi prijetnimi barvnimi površinami in realnimi motivi kar tra-dicionalistični v primeri s »Snegom na Krasu« iz zadnjih let, ki je dojeta že abstraktno in za ka-tero so značilne še zelo blede barve. Sličici »Va-ška svetnika« in »Tihožitje« spadata še v leti 1945 in 1946 ter sta zanimivi zlasti zato, ker ilustrirata Spacalov razvoj.

Klavdij Palčič ima na razstavi tri dela, ki so že bolj skulpture oziroma reliefi kot slike. Na sli-karsko ploskev je namreč pritril dele avtomobil-skih motorjev, nagneteno jekleno ploščino, obli-kovano v abstraktne medene oblike, ki pa vpliva-jo na fantazijo. Vsa tri dela vzbujajo mračen in grozoten fantastičen vtis. Gotovo pa spadajo med najboljša dela, kar jih je videti na tej razstavi, in sicer že zaradi svoje izvirnosti.

Štiri pokrajine Jožeta Cesarja, ki vise tam zra-ven, se zde spričo teh fantastičnih Palčičevih vizij atomskega veka še bolj mile in pohlevne. To so pisana polja z njivami, drevesi in hišami. Kon-trasti v barvah so močnejši, drugače pa se nam zdi, da se Cesar preveč ponavlja in se je nehal razvijati.

Avugst Černigoj je prikazal štiri dela, v katerih kaže v nasprotju s Cesarjem živo veselje do ek-

sperimentiranja. Tudi nalepi zdaj koščke kovin v svoje slike, hkrati pa jim pusti leske. Njegove slike so prave barvne skladbe. Ugaja s svojimi nežnimi barvami in fino izvedbo zlasti »Gostota«.

Avrelj Lukežič je razstavil dve sliki in dve barvni risbi. Zelo lepa je »Polna luna nad Kra-som«, prežeta s poezijo in pristnim doživetjem kraške pokrajine ponoči. »Poljske cvetice« se od-likujejo po lepih umirjenih barvah in kompozici-ji. Ista razstava je sedaj odprta v dvorani pro-svetnega društva Prosek-Kontovel.

Picassova iznajdba

Svetovni slikarski mojster, 82-letni Pa-blo Picasso je znan po svoji abstraktni u-metnosti. Zadnje 3 mesece se ni o njem nič slišalo. Ko se je pa pojavil spet v jav-nosti, poln svežih moči v Nizzi, je pove-dal, da je v družbi z nekim prijateljem izumil čudovit stroj, ki skoraj mehanično nariše največje umetnine. Umetnik pritiška kar na tipke stroja kot pri klavirju in na platno se vsipljejo različne barve in podobe po umetnikovem osnutku. Picasso je tudi pojasnil, da se prihrani z njegovim samodelnim umetniškim strojem vsak ročni trud.

Stari mojster pa ni povedal, ali se je hotel ponorčevati nad abstraktno umet-nostjo ali nad kakim sodobnim umetni-kom.

GOSPODARSTVO

Prilagojevanje mrčesa zaščitnim sredstvom

Ko so se Amerikanci pojavili z DDT, so komarji, muhe in mnogi hišni mrčesi kar izginili. Mislili smo, da smo enkrat za vselej osvobodeni mrčesa, ki nam je povzročal marsikatero grenko uro. Žal pa je naše prepričanje in upanje bilo varljivo, ker danes imamo zopet nekoliko komarjev in muh. Res jih ni toliko kot prej, a so zato bolj hudobne, bolj trdožive. Če jih hočemo zatreti, ne zadostuje več navadni DDT, marveč moramo uporabljati močnejše sredstvo, navadno neocid.

Enak pojav imamo pri zatiranju mrčesa v kmetijstvu. Za marsikateri mrčes so odpovedala sredstva, ki so bila še nedavno učinkovita. Vzemimo za primer koloradarja ali krompirjevega hrošča. Še do pred par leti je bilo skoraj sleherno zaščitno sredstvo učinkovito. Danes pa je vse drugače. V Jugoslaviji so uporabljali »pantakan« kot splošno zaščitno sredstvo proti veliki večini kmetijskih škodljivcev. Danes kmetje tožijo, da »pantakan« ni več dober, da je drugačen, kot je bil pred leti, da ne zamori krompirjevega hrošča. V tem oziru se kmetje motijo. »Pantakan« je ravno tak, kot je bil, a hrošči niso več taki kot so bili.

V Italiji smo proti krompirjevemu hrošču imeli mnogo različnih zaščitnih sredstev, danes pa so še prav redka dobra. Zanimivo je, da je neko sredstvo v določenem kraju zelo učinkovito, v drugem pa isto sredstvo popolnoma odpove. To se dogaja z znanim sredstvom »gesarol« za prašenje. Pred dvema letoma je ta gesarol odpovedal v boju proti koloradarju zapadno od Tilmenta in nekoliko tudi vzhodno. V okolici Krmina pa je bil učinkovit. Letos isti gesarol ne učinkuje več v okolici Krmina, pač pa je še vedno učinkovit v okolici Gorice, na Krasu in v sosednjih predelih Jugoslavije. Drugo leto bo najbrž izgubil svojo učinkovitost tudi v okolici Gorice. Kako si moramo to razlagati? Ker je prah iz iste tovarne in istega skladišča, ni druge razlage, kot da se širi nov rod krompirjevega hrošča, ki je mnogo bolj odporen, kot so bili rodovi prejšnjih let. Znanstvenik bi rekel, da postaja koloradski hrošč imun pred gesarolom v prahu, kot je postal imun že prej pred drugim zaščitnim sredstvom. Tako je danes razširjen rod muh in komarjev, ki je imun pred navadnim DDT. Zdi se, da za DDT postaja imun tudi neki rod bolh.

Če neko sredstvo ni več učinkovito proti določenemu mrčesu, naši kmetje pravijo, da tvornice in prodajalci zaščitnih sredstev sleparijo. Iz zgornjega razvidimo, da so kakšenkrat tudi nedolžni in pri prodaji zaščitnih sredstev vedno, ker se zavedajo, da izgubijo klienta, če bodo prodajali slabo blago.

Zgoraj smo rekli, da je gesarol za prašenje ponekod odpovedal v boju proti koloradarju, drugod pa še učinkuje. Vedno pa učinkuje isti gesarol proti gosenicam in drugim škodljivcem, ki škodujejo povrtinini. Proti koloradarju pa ni izgubil

svoje učinkovitosti »gesarol 50«, katerega raztopimo v vodi in potem škropimo. Kar je rečeno za »gesarol«, velja tudi za »ga berol«.

Briški vinogradniki, zbudite se!

Znano je, da je v Gorici okoli 50 vinskih trgovcev in da vino prodajajo vse trgovine z jestvinami. Torej je za pivo kar dovolj preskrbljeno.

In vendar je vinarska zadruga iz Casarse (na cesti Vidma proti Pordenonu) smarala za koristno, da ustanovi svojo lastno podružnico v Gorici in jo je tudi otvorila v via Stretta, kot naši ljudje še vedno imenujejo to ozko ulico, čeprav se sedaj imenuje via Belinzona.

Torej vinarska zadruga iz Casarse? Mi smo, da dotična zadruga ne deluje v okolici z znano dobrim vinom, prej narobe. Vemo namreč, da zbere letno precej stoletin hl vina iz okolišev, kjer je glavna trta Bacò, ki je malo vredna samorodnica.

Naši briški vinogradniki imajo še polne kleti vina, odjemalce jim pa izpred nosa odnašajo. Do kdaj?

GNOJITE TAKOJ PO KOŠNJI!

Kmetijstvo ni samo trdo naporno delo, marveč tudi spekulacija. Vsako gnojenje in tudi druga opravila so spekulacija. Dam ti danes eden, zato da mi jutri vrneš dva ali pa še več.

Taka spekulacija je tudi takojšnje gnojenje po košnji, tako po košnji deteljišč kot tudi senožeti. S košnjo smo mnogo odnesli, zemljišče je bolj revno na redilnih snoveh in zato mu gnojenje ravno prav pride. Najbolj primerno je, če gnojimo z enim trivalentnim gnojilom, to se pravi z gnojilom, ki vsebuje vse 3 glavne sestavine, kot jih rastline rabijo za svoj razvoj, to je dušik, fosfor in kalij. Kot tako gnojilo bi bilo najbolje 10:10:10, to se pravi gnojilo, ki bi vsebovalo vsake izmed treh gnojilnih snovi po 10%. Najprimernejša količina gnojila bi bilo 300 kg na ha ali 3 kg na površino od 100 m².

Že pri drugi košnji bi ugotovili blagodejni vpliv tega gnojenja.

GNOJENJE KORUZI

Dosedanje vreme je bilo ugodno za razvoj koruze, tako domače kot hibridne ali križane. Stebla so že razredčena in sedaj je na vrsti pletev, ponekod bo kmalu opanje.

Ob osipanju je zadnja prilika, da kuruze še kaj pognojimo. Gnojimo s solitri (nitrati) ali s sečem (urea agricola).

Če je še daleč do osipanja, ker je bila kuruza pozno sejana, potem gnojimo s solitrom, najbolje z amonijevim (nitrato ammonico), katerega razdelimo na parceli od 100 m² po 1.5 do 2 kg okoli stebel. Če pa nastopa že čas za osipanje, potem gnojimo s sečjo, in tudi sedaj z 1.5 do 2 kg seči na 100 m². Zavedati se moramo, da je seč mnogo močnejša kot soliter, saj vsebuje trikrat toliko dušika kot apneni ali čilski soliter; zato ne smemo tega dragocenega gnojila zametavati: če ga trosimo okoli stebel, potem naj ne pade nobeno zrnce seči bližje kot 4 prste od stebel, ostala zrna pa naj bodo raztrošena v ped širokem pasu. Seč tudi lahko raztopimo v vodi in potem zalijemo stebela kuruze. Vsak kg seči raztopimo v vsaj 100 litrih vode. Tudi raztopljene seči ne smemo porazdeljevati preblizu stebel in tudi tu velja razdalja 4 prstov in pedi. Količina 100 litrov vode, v kateri je raztopljene 1 kg seči, razdelimo na stebela na površini 50 m². Raztopljeno seč pa bomo najbolj sorazmerno razdelili, če najprej preštejemo stebela na površini enega ara ali 100 m². Navadno je teh stebel okoli 400 in v tem slučaju zalijemo vsako steblo z 1/2 litra raztopine, katero smo napravili iz 100 litrov vode in 1 kg seči.

Morje pod peskom

Iz šolskih klopi je še skoraj vsakdo prinesel toliko znanja, da pozna Saharo kot razsežno puščavo, pravo morje peska.

Manj znano pa je, da leži pod tem peščenim morjem pravo, resnično morje, dolgo nad tisoč kilometrov, široko pa okoli 600 kilometrov. Po razsežnosti je torej trikrat večje kot Jadransko morje. Razteza se pa v severni Sahari med Atlaškim pogorjem in Libijo, in sicer v globini 1000 do 2000 metrov pod zemeljskim površjem.

To podzemsko morje v puščavi so odkrili leta 1956 francoski tehniki, ko so v bližini nekdanje oaze Hassi Messaud vrtali za nafto. Iz globine 1100 metrov, od koder so pričakovali nafto, je švignil na dan tako močan curek vode, da je razncsel stolpe vrtnih strojev. Velikansko, 600 tisoč kvadratnih kilometrov obsegajoče morje pod puščavo, so začeli natančneje raziskovati. Ugotovili so, da se steka v podzemski vodni rezervoar vse deževje iz obrobnih severnoafriških gora in iz neznanih globinskih pritokov. Globina tajinstvenega

podsaarskega morja znaša dva do 3000 metrov. Voda je pod močnim pritiskom gornjih zemeljskih plasti in jo bo zato lahko spraviti na površje. Kakšni sijajni izgledi za namakanje puščave. Možnost, da bo Sahara postala še vrt in žitnica človeštva, niso več le prazne sanje.

To pa niso bile sanje niti pred davnimi vekovi. Ohranjene so še priče, da je nekoč poganjalo v Sahari bujno rastlinstvo. Kulturna ljudstva so prebivala tam, kjer žari danes sam pesek in visoke sipine. Imela so svoje države, razvito civilizacijo. Morda je bila prav tu nekdanja bajna Atlantida, ki se je pogreznila v tla.

V davnih geoloških dobah so se v severni Sahari zgodile velikanske tektonske spremembe. Plasti so se pod površino izvotile in voda se je odtekla v podzemne hramove. Zgornje plasti so se pa izušile in nastala je ogromna puščava. Pod njo pa je uklenjeno morje, katere bo človekova tehnika izčrpala na dan in namočila pusti svet zopet v rodovitne planjave.

V vrtincu

B. R.

Se je bil zatopljen v žalostne misli, ko je grof pristopil k njemu. Po nesreči se nista še približala.

Grof se je naslonil na ograjo. »Lepa kaša, kaj? Zdaj moramo gledati, kako se bomo izmazali.«

»Vi se boste vrnil v Rim?« ga je Samo pogledal od strani. »Je huda vaša rana?«

Grof se je prisiljeno posmejal: »Hvala za vprašanje. Ni tako hudo, kot se kaže.« Prijel je za obvezo. »Jutri bom to potegnil dol. V Rim, pravite? Niti mislim ne na to, zaradi te praske?«

Samo je zdaj vedel, pri čem je. Če bi bil odgovor drugačen, bi ga moral aretirati že v Oranu. Tako ga bo pa uporabil za vodjo v levje žrelo v Rabatu.

»No — in vi?« ga je vprašal grof. »So se vaši načrti kaj menjali po tej nesreči?«

»Pravzaprav nič — kakor vaši,« je odgovoril. »Priljago sva oba zgubila.«

Grof je zaničljivo mahnil z roko: »Malenkost! Vsaj zame. Ste imeli vi kaj dragocenega s seboj?«

»Ne, razen popotnih potrebščin.«

»Poglavitno je, da smo odnesli kožo. Denar imate še pri sebi?«

Samo je tipal na notranji žep: »Da — hvala Bogu!«

»No, prav! Jaz tudi. Toda zavarovalnica nam bo drago plačala. Nisem padel na glavo, da bom pustil,« se je režal.

»Vi ste zares udarjeni po glavi,« se je Samo posmejal in pokazal na njegovo obvezo.

Grof se je zakrohotal: »Nekaj debelih tisočakov jih bo stala, tudi če se bo treba kaj zlagati.«

»Naravno,« se je tudi Samo prisiljeno zasmejal. Sirena je zatulila. V bližini so se prikazale še druge ladje. Bližali so se pristanišču v Oranu. Slikovito se je dvigalo mesto ob obali. Grof je predlagal Samu, naj gresta skupaj nakupovat potrebno obleko in perilo. Tosti se je po skupni nesreči nekam spoprijateljil s Samom.

Samo je pritrdil. Čudno naključje se mu je zdelo, da se je prilepil nanj mož,

katerega je imel namen zasledovati. Njegova naloga je bila olajšana, ker mu je začel grof zaupati.

V pristanu se je zbrala množica ljudi, ki so hoteli videti ponesrečence. Od posadke je ostala živa samo letalska strežnica. Ona in potniki so morali govoriti v mikrofoni. Samo tudi.

Na obrežju jih je čakal avtobus, da jih odpelje v mestno hišo. Grof in Samo sta pa šla svojo pot. Ko sta nakupila vse potrebno, sta se odpravila na postajo za v Alžir, od koder bi z letalom dosegla Rabat.

—0—

Maja je razočarana, da, skoraj obupana odletela iz Amerike. Kako lepo si je predstavljala srečanje s Samom — in kako se je vse drugače izteklo. On je spet v vezeh mladostne ljubezni. Njej tista ženska, ki je spet lovila Sama v svoje mreže, nikakor ni ugajala, čeprav jo je gledala skozi očala ljubosumja. Vsakokrat ko se je na to zmislila, jo je nekaj zbadlo pri srcu. Samo ji je govoril lepe besede le iz neke vljudnosti. Ne — ne sme si vzbujati kakega upanja pri njem. Pozabiti je treba na epe trenutke!

Kljub vsemu pa so se njene misli vrtele samo okrog njega. Če bi ne prišla tista ženska vmes, bi morda bilo drugače. Tako pa...

Obupala je nad sabo in nad vsem svetom. Komaj, komaj se je obvladovala. Premišljala je, da bi šla kam na počitnice in se raztresla. Brž ko je prišla v Trst, je telefonirala prijateljici Karmen v Madrid. Karmen je bila vsa vesela: »Seveda si nam vsem dobrodošla. Takoj jutri pridem po tebe z letalom!«

Brž po tem telefonskem razgovoru je Karmen telefonirala bratu Miguelu v Pariz: »Maja bo prišla, bratec! — Kaj? Za koliko časa? — Pravi nekaj o štirinajstih dnevih.«

»Lepo je od tebe, sestra, da si me opozorila. Seveda bom prišel. Za nekaj dni

se bom že odtrgal, tudi če bom opustil nekaj dolgočasnih predavanj.«

Že proti poldnevu naslednjega dne je priletela Karmen po prijateljico. Preden sta odleteli v Madrid, ju je stric Berto povabil na kosilo.

Majin stric se je kar razveselil ljubkega španskega dekleta. »Kakšni časi,« se je smejal. »Mlado punče prileti kar samo iz Madrida, tu pokosi — in hajdi zopet po zraku nazaj; zvečer je že doma. Nekaj 100 kilometrov, hm, kakor da bi to bil zajčji skok.«

»Saj tudi je, striček,« se je priliznila Maja, »če pomisliš, da sem jaz še predvčerajnjim bila v Ankari.«

»Že, že,« je kimal stric z glavo, »mi stari kar ne moremo ujeti tolikšne naglice. Pa še ti sputniki, ki letajo kot zvezde okrog Zemlje. No ja, kakor v pravljici.«

»Pa vendar, stričko, je to gola resnica. Priporočam ti, da si že zdaj izbereš lep kos zemljišča na luni, sicer ti ga bo kdo pred nosom odnesel.«

Med poletom proti Madridu je Karmen opazila, da je Maja precej molčeča. Ni še minulo par ur, odkar je tako živahno govorila s stricem o moderni naglici, zdaj je pa tako tiha. Njena prejšnja živahnost gotovo nekaj prikriva, kar jo tare. Trzljaji okrog usten so tudi izdajali njen notranji nemir.

»Kaj pa ti je, punčka,« jo je Karmen dregnila in jo pomilovalno pogledala z žrečimi, temnimi očmi.

»Ah,« se je zdramila Maja, »mislim na svoje zadnje potovanje v Turčijo, ki se je slabo izteklo.«

»Slabo? Čemu? Ni bilo nič razburljivega? Hm, morda premalo časa?«

»Ko sem prišla tja, je že bilo vse končano. Iz Carigrada v Ankaro. Tam sem našla tovariša, s katerim sva delala skupaj že v Benetkah.«

»Pojdi, pojdi, povej kar naravnost, da si šla tja zaradi njega.«

»Čemu bi ti zamolčala; res je tako. Tam sem ga našla z neko drugo. Z ženo nekega trgovca z mamili, ki je padel v naše mreže. S tisto se je on poznal že v mladih letih.«

(Dalje)

2 avtom iz Pariza v London

Na pariški svetovni razstavi leta 1889 so kazali različne načrte za podmorski predor pod Rokavskim prelivom. Zamisel, zvezati Anglijo in Francijo pod morsko gladino, se je pa takrat zdela neizvedljiva, vredna samo domišljije kakega Julesa Verna.

Po 80 letih pa kaže, da se bo res mogoče voziti kar v avtomobilu in pod vodo iz Pariza v London. Pobudo za nove načrte je dala Sueška prekopna družba. Po gaganja med angleškimi in francoskimi izvedenci so trajala dolgo vrsto let in so že tik pred zaključkom.

Najprej so bili na delu tehnični izvedenci. V prvi vrsti so morali proučiti, ali bi bolje služil most preko morskega preliva ali predor iz velikanskih cevi položen na dno morja ali pravi predor skopan

pod morskim dnom. Odločili so se za ta zadnji načrt kot najbolj varen in ustrezen svojem namenu. Pomembno vlogo so igrali tudi stroški, kajti predor bo stal 215 milijard, medtem ko so stroški za prekomorski most preračunani na 350 milijard lir.

Dolžina predora bo znašala od 60 do 65 kilometrov, širina pa 15 metrov. V njem bosta položeni progi za dve smeri. Spočetka so inženirji pripravili načrte za dve železniški progi in za dve avtomobilski. Predor bi torej moral biti še enkrat širši. Ugotovili pa so, da bi pri tolikšem obsegu naleteli na težave pri prezračevanju. Predor bo vsaj v prvih letih imel samo železniške proge. Prirejen pa bo tudi za avtomobilski promet tako, da bodo avtomobile prevžali posebni železniški

vozovi; približno tako kot je pri železniških prehodih čez morske ožine s ferry-booti. Vlaki bodo vozili približno vsakih 10 minut. Prehod skozi podmorski tunel s francoske na angleško obalo bo pa trajal 40 minut. Določena je že tudi prevozna cena, in sicer 10.000 lir za avto srednje velikosti.

Tunelsko podjetje je našlo že tudi velike finančne družbe, ki ponujajo potrebne milijarde. Manjka samo še eno, in sicer politični dogovor med pariško in londonško vlado. Francoski De Gaulle se še nekaj upira zamisli, da bi Anglija in Francija imeli skupna vrata — in še ta odprta pa čeprav pod vodo.

Če bodo padle še te politične ovire, se bodo dela za zgradnjo predora začela že čez kakih 8 mesecev. Leta 1969 pa se bodo že po suhem peljali iz Londona v Pariz.

ŠPORTNI PREGLED

Letošnja kolesarska dirka po Italiji

Franco Balmamion ponovno prvi!

V nedeljo se je zaključila večtedenska kolesarska dirka po Italiji. Takoj moramo poudariti, da Italijani že dolgo ne pomnijo tako zanimive dirke, kot je bila letos.

Glavni kandidati za končno zmago so bili: Belgijec Van Looy, ki pa je že v začetku odstopil skupno s svojimi rojaki, lanski zmagovavec Franco Balmamion, Vittorio Adorni, predstavnik močne ekipe Cynar, Carlo Brugnami (Gazzola), Graziano Battistini (Ibac), Imerio Massignan (Legnano), Vito Taccone (Lygie), Guido Carlesi in Guido de Rosso (oba člana ekipe Molteni), Arnaldo Pambianco, in Diego Ronchini (tekmovavca ekipe Salvarani) ter Gastone Nencini (Springoil-Fuchs).

Že v prvi etapi je Vittorio Adorni prepričljivo osvojil rožnato majico (drugi je bil Belgijec Sorgeloos z zaostankom 2'46"). Nastop italijanskega prvaka Marina Fontane je povzročil ogorčenje pri kolesarski zvezi, ki je prisilila več kolesarjev, da so odpovedali udeležbo. Belgijci niso poslušali prošnje prirediteljev, ki so kljub prepovedi sklenili, da se dirka, za katero so potrošili več milijonov lir, nadaljuje. Casnikarji so posvetili več pozornosti tej zadevi kot zmagi Balfija v drugi etapi (2. Benedetti in 3. Barriviera). Adorni je skrbno čuval rožnato majico tudi v tretji etapi, ki se je zaključila v Campobasso (1. Španec Alomar). Drugi na skupni lestvici je bil Ronchini z 31" zaostanka, tretja pa je bila skupina najboljših kolesarjev, ki so bili glavni kandidati za končno zmago (2' 46" zaostanka). Zaostali so le Carlesi (11.), Battistini (23), Baldini (25) in zlasti Taccone (45). Tudi tretja etapa je bila zelo zanimiva, saj je Vito Taccone sprožil oster napad proti Adorniju, ki je precej zaostal in tako izgubil prvo mesto. V Pescari je zmagal Carlesi, drugi je bil Taccone in 3. Massignan. Adorni je zaostal za 8'12" in zdrknil na 12. mesto na skupni lestvici. Rožnato majico je osvojil Ronchini. Najboljši kolesarji so si delili drugo mesto z zaostankom 2'15". Zatem je Mino Barriviera dvakrat zaporedoma osvojil prvo mesto (Viterbo in Arezzo), medtem ko je Adorni skušal odpraviti zamudo. To mu je uspelo v sedmi etapi, ki je vodila od Arezza do Riolo Terme. Zmagal je sicer Defilippis, a glavni junak dneva je bil prav Adorni, ki je odščipnil najboljšim tekmovavcem 1'50". V naslednji etapi je zmagal mladi Durante, v deveti etapi pa Giorgio Zancanaro. Po osmih etapah je bil Ronchini vedno v vodstvu, drugi so bili Balmamion, De Rosso, Zancanaro in Brugnami. Po tej deveti etapi je Ronchini vodil samo z 1'56" prednosti pred Zancanarom, 2'15" pred De Rossijem ter 2'27" pred dvojico Balmamion in Brugnami. Bližale so se vzpetine in začela se je zmagovita pot majhnega, a vztrajnega Vita Tacconeja. Vito Taccone je bil prvi v Astiju (glavnina je zaostala za 4'40"), prvi v Oropi, prvi v Leukerbadu in prvi v St. Vincenzu. Zelo bojovita je bila dirka na vzpon Oropu, kjer je Taccone premagal Adornija (3"), Balmamiona (11") in druge. Precej sta zaostala Pambianco in Baldini. Ronchini je še vedno bil v vodstvu (2. Balmamion: 29" in 3. Zancanaro: 33" zaostanka). Taccone pa se je prerinil na 11. mesto (11' 42" zamude). Oster boj se je odvijal v 12. etapi, ki je skozi Švico vodila v Leukerbad. Taccone, Adorni, Zancanaro, De Rosso in Balmamion, torej petorica najboljših kolesarjev je odločno napadla Ronchinija in mu zadala 1'22" zaostanka. Balmamion je oblekel rožnato majico, drugi je bil Zancanaro (4"), tretji De Rosso (17"), četrti Ronchini (53"), peti Brugnami (2'07"), šesti Adorni (3'28"), sedmi Carlesi (4'01"), osmi Massignan (5'43"), deveti Crībiori in deseti Bono. Tudi v 13. etapi se je odvijal oster boj med najboljšimi, ki pa so vsi skupaj prišli na cilj: (1. Taccone in 2. Zancanaro). Le Massignan, ki je letos razočaral, je precej zaostal. Tekmovavci so nato nekoliko počivali v ravninskih etapah, ki so vodile do Trevisa. Vigna je bil prvi v Cremoni, Magnani pa v Trevisu. Balmamion je vedno vodil lestvico. Mnogo pričakovanja je bilo za dirko na kronometer v okolici Trevisa (56 km dolga). Povsem zaslužen je zmagal Vittorio Adorni, ki je zadal glavnemu favoritu Baldiniju 47" zaostanka. Ronchini je bil tretji (2'33"), De Rosso četrti (3'28"), Zancanaro peti,

Bailetti šesti in Balmamion sedmi (3'50"). Ker se je Ronchini dobro branil, je ponovno oblekel rožnato majico. Drugi je bil Adorni (2"), tretji Zancanaro (10"), četrti De Rosso (16") in peti Balmamion (24"). V 17. etapi, ki je skozi Trst vodila v Gorico, je zmagal Barriviera.

Kolesarji so nestrno čakali Dolomite. Strokovnjaki so napovedali neizprosno boj. Glavni kandidat za končno zmago naj bi bil le Adorni. V prvi dolomitski etapi je zmagal Pambianco pred Ziliolijem (25" zaostanka). Na tretje mesto se je uvrstil Balmamion, toda Adorni mu je bil takoj za petami. Taccone se je uvrstil na peto mesto, Zancanaro na šesto (1'42"), Massignan na sedmo (1'53"), De Rosso na osmo (1'57"), Ronchini pa na 11. (2'34"). Prvi na lestvici je bil Adorni (2. Balmamion 22", 3. Zancanaro 56", 4. De Rosso 1'17" in 5. Ronchini 1'38"). Končno je 7. junija bila na sporedu zelo pričakovana etapa po »7 vzponih«. Proga je bila dolga le 198 km. Junak dneva je bil zopet Vito Taccone, ki je zmagal s 4'07" prednosti pred Moserjem, bratom znanega Alda. Balmamion pa je zadal Adorniju, ki je poleg tega še padel, končni udarec. Balmamion (uvrstil se je na tretje mesto z istim časom kot Moser) je prehitel Adornija za 2'46". Massignan je bil četrti, Zancanaro peti in Adorni šesti. Balmamion je osvojil rožnato majico in s tem zmagal v krožni dirki po Italiji. Adorni, drugi z zaostankom 2'24", in Zancanaro, tretji z zamudo 3'15", ga nista več resno ogrožala. V zadnji etapi je zmagal Bailetti.

Končna lestvica je bila naslednja:

1. BALAMION (Carpano)	116 h 50'16"
2. ADORNI (Cynar)	— 2'24"
3. ZANCANARO (St. 11)	— 3'15"
4. DE ROSSO (Molteni)	— 6'34"
5. RONCHINI (Salvarani)	— 10'11"
6. Taccone (11'56"), 7. Massignan (16'52"),	
8. Carlesi (17'08"), 9. Battistini (23'38") in 10.	
Brugnami (25'36").	

Franco Balmamion je torej ponovno zmagal. Lani je premagal Massignan (3'57"), Defilippis (5'02"), Tacconeja (5'21") in Adornija (7'29"), letos pa še ostale. Massignan in Defilippis sta razočarala, Taccone pa je že v začetku preveč zaostal in tako ni nikdar posegel v boj za končno zmago. Balmamion je ponovno potrdil, da je bister kolesar, ki zna razporediti svoje sile in ki udari le takrat, kadar je nujno potrebno. V tem pogledu je podoben boksarju, ki vedno zmagal le po točkah. Adorni je bil vedno v napadu in to že v prvi etapi, poražen je bil v tretji, si nato opomogel in celo osvojil rožnato majico. Izgubil jo je pa na časten način. Poleg Adornija so Italijani navijali za Tacconeja, petkratnega zmagovavca etap. Bil je vedno v napadu in vedno med prvimi. Vztrajno je nastopal tudi Ronchini, ki je dolgo nosil rožnato majico, je izgubil in ponovno osvojil. Na koncu se je uvrstil na častno peto mesto. Zancanaro je presenetljivo osvojil tretje mesto. Zelo je razočaral Massignan, ki se je uvrstil šele na sedmo mesto. Častno pa se je izkazal Carlesi, osmi, a z zmagami v dveh etapah. Brugnami in Battistini nista posebno zablestela.

Največ dni je nosil rožnato majico Ronchini (10), sledita Balmamion (7) in Adorni (4).

Največ etapnih zmag je dosegel Taccone (5), sledijo Barriviera (3), Adorni in Carlesi (2). Enkrat so zmagali: Baffi, Alomar, Defilippis, Durante, Zancanaro, Vigna, Magnani, Pambianco in Bailetti.

Omeniti moramo tudi, da je Vito Taccone zmagal tako v tekmi po gorskih vzponih kot v tekmi »trobojnice«. Taccone je torej najboljši plezavec (2. Zancanaro in 3. Bitossi).

Najboljša ekipa »gira« je bila Carpano, ki je osvojila tudi prvo mesto moštev. Na drugem mestu najdemo ekipo Lygie, a to le po zaslugi Tacconeja. Tudi Cynar, tretje mesto, je bila zelo uspešna. Na četrto mesto se je uvrstila ekipa št. 11 (bivša S. Pellegrino, ki se je razšla). Na petem mestu je ekipa Molteni, ki je imela v boju za prva mesta kar dva kandidata: De Rossa in Carlesi. Od ostalih ekip ni kaj omenjati.

Največ denarja je zaslužil Balmamion (3.120.000), sledijo Taccone (2.930.000), Adorni (2.775.000), Zancanaro (2.430.000) in Ronchini (1.470.000).

d. t.

ŽENA IN DOM

PROSTE NA ZRAKU IN NA SONCU!

Prišla so lepa, topla vremena in vsaka izmed nas si želi prostosti in počitnic, da se naučijo zrak in blagodejnih sončnih žarkov neke ob naši obali. Vedeti pa moramo, kar je dognano iz številnih izkušenj, da prekomerno sončenje škoduje lepoti in zdravju. Ni važno, da postanemo močno zagorele, ampak da dobimo lepo, povsod enakomerno temnejšo barvo kože.

Sončiti se moramo previdno, prvi dan le nekaj minut, najprej na eni, nato na drugi strani, potem ko smo se dobro namazale z oljem ali kremo za sončenje. Krema, ki vsebujejo glicerin in nekatere parfimirane kreme, niso priporočljive, ker puščajo na koži rjavkaste madeže. Če imamo občutljivo kožo, ni dovolj namazati se samo enkrat, ker bi ta lahko postala presuha, ampak je dobro, da to ponovimo večkrat. Sončimo se polagoma, vsak dan nekaj minut več, da se nam koža ne olup, ker olupljena in na novo ožgana koža postane temno lisasta.

Za starejše ženske je priporočljivo, da si ne sončijo obraza, ker na zagorelem obrazu gube zelo izstopajo.

Kar zadeva rdečilo za ustnice, moramo vedeti, da ogorelim obrazom ne pristajajo temnordeča ali vijoličasta rdečila, ampak svetlejša z oranžnim tonom.

Mnogokrat nam je nerodno, ko gremo prvič na kopanje in je naša koža popolnoma bela v primerjavi s kožo drugih, ki so nas pri sončenju prehiteli. Temu se lahko izognemo tiste, ki imajo v mestu teraso ali katerokoli priliko, da se lahko nekoliko sončijo in nekoliko spremenijo belino kože.

Poleti so zelo priporočljiva temna očala, ki ščitijo oči pred močnimi sončnimi žarki. Ni važno, da so zelo temna, saj imamo v modi očala mo-

dre, rjavkastordec ali oljčenozele barve, ki varujejo oči pred škodljivimi žarki.

Mnogokrat sta morska voda in sol, ki ostane na trepalnicah, škodljivi. V tem primeru je dobro, da si pripravimo same zmes iz 8 gr ricinusovega olja, 2 gr olivnega olja in 20 gr vazelina in si z njo namažemo veke in trepalnice. Okrepilo jih bo in jim pospešilo rast. Oči pri morju nikoli ne barvamo, kvečjemu zvečer.

Tudi lasje se v poletnem času borijo proti svojim sovražnikom, kot so sonce, morska voda, veter in pesek. Treba jih je zato pred njimi obvarovati. Pred soncem jih obvarujemo s širokim slamnikom, pred morsko vodo pa z gumijastimi kapami, katerih izbira je letos prav velika. Če se kljub temu pri potunkanju v vodo lasje zmočijo, je dobro, da si jih takoj splaknemo, da jim odstranimo morsko sol, ki jim škoduje, nato si jih posušimo. Lahko si jih tudi same navijemo, in sicer tako, kot nam jih je frizerka, ko smo bile zadnjič pri njej. Ko so suhi, jih dobro okrtajimo in damo lak, da obdrži priče. Letos so za poletje posebno v modi kratki lasje, ki lepo pristajajo skoro vsakemu obrazu in jih je najlažje imeti čimbolj v redu.

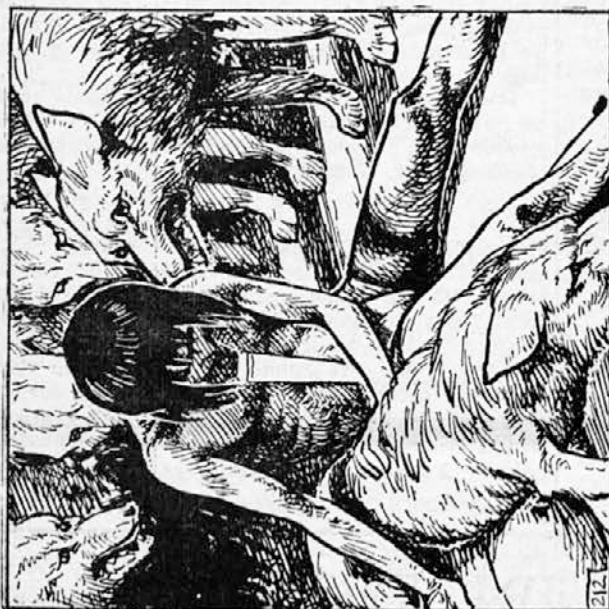
Kar zadeva noge, moramo paziti predvsem v poletnem času, ko smo brez nogavic, da so nohti čedni in negovani. Nelepa je razpokana koža na petah, zato si bomo po večerni kopeli nadrgnile pete z ožeto limono in nato namazale kožo z 10% salicilovim vazelinom. Lak na nohtih naj bo isti kot na rokah.

Na vse omenjene stvari je treba predvsem v poletnem času paziti, ker je prav tedaj naše telo bolj izpostavljeno okolju, in prav zato pridejo do izraza pomanjkljivosti, ki smo jih lahko med letom prikrile. Na ta način bomo tudi bolj uživale prostost na svežem zraku in soncu.

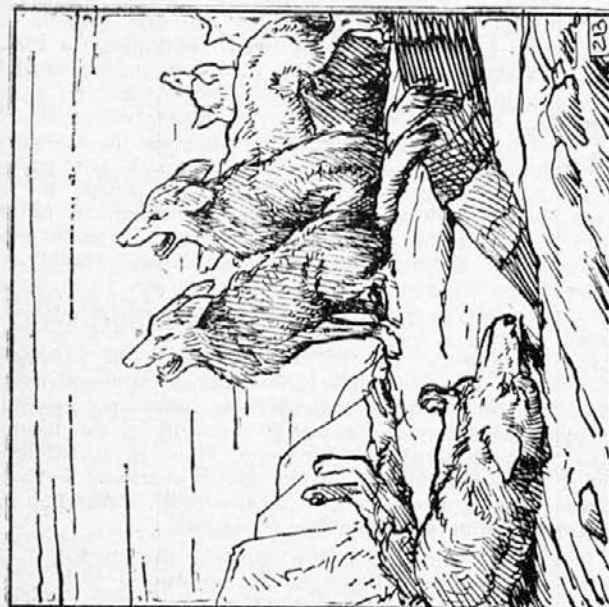
Ondina

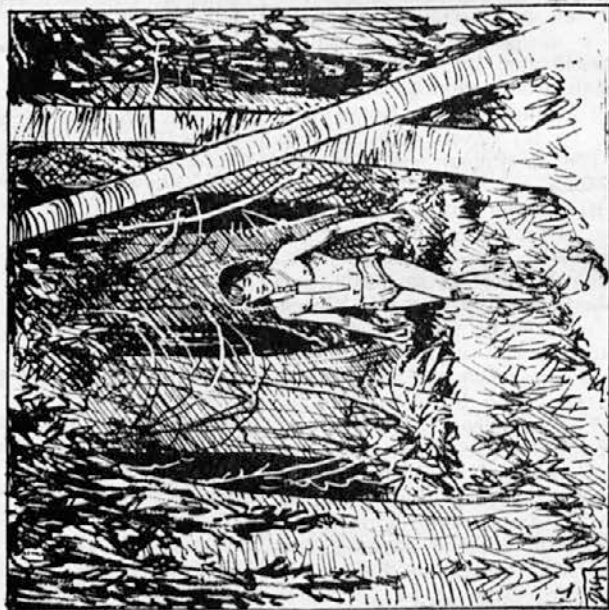
211. »Bratec, dvigni me na noge!« je zaprosil umirajoči volk. »Tudi jaz sem bil vodnik svobodnega naroda!« Mavgli je nežno objel Akelo in ga postavil na noge. Beli volk pa je globoko vzdihnil in zapel pesem smrti, ki jo mora peti vodnik krivice, kadar umira. Pesem je naraščala in ko je izzvenela v zadnji »Dober lov!« se je volk poslednjič vzpel.

212. Skočil je kvišku in se mrtev zgrudil na svoj zadnji in najstrašnejši plen. Mavgli je sedel ob njem in prižel njegovo glavo na kolena. Volkovi — nasledovci so prišepali nazaj k mrtvemu starcu. Čakali so, dokler ni vstalo jutro. Mavgli pa se ni zmenil zanj. Zdrnil se je šele, ko se ga je dotaknil mokri, krvavi gobec vodnika Faa.

213. »Dober lov!« je dejal, kot da bi bil Akela še živ. Potem je zaklical svojemu krdelu: »Tulite! Nocoj je umrl volk!« Petnajst volkov in šest volčic je v boju obležalo mrtvih ob reki in med ostalimi ni bilo niti enega, ki ne bi bil ranjen. Toda od vseh dve sto bojevitihi dolov se niti eden ni vrnil v Dekan.

214. Dve leti po velikem boju z rdečimi psi je Mavgli dopolnil sedemnajsto leto. Postal je velik, vitek in močan mladenič in narod džungle, ki se ga je prej bal zaradi njegove bistroumnosti, se je zdaj bal njegove velike telesne moči. Mavgli se je sprehajal po gozdu kot gospodar. Nekega predpomladnega jutra je poležaval z Baghiro na sončnem bregu.

215. »Leto se obrača«, je zagodrnjal Baghira. »Blizu se čas nove govorice.« Panter je zazdehal in se lagodno prevrnil na hrbet. Mavgli pa se je oprl na komolce in gledal v dolino. Od daleč so zveneli prvi zvoki pomladnih pticjih pesmi. »Da, čas nove govorice se bliža,« je ponovil Baghira in začel brunetati čudno pesmico.

216. »Ej, tudi jaz bom vedel, kdaj bo prišel čas nove govorice!« je jeno vzkliknil Mavgli. »Saj me takrat vsi zapustite in me pustite samega!« Do tega leta se je vedno veselil prihoda pomladi. Ni se zmenil zato, da so ga vsi njegovi prijatelji zapustili za dan, dva, tekal je po pomladnem gozdu in oponašal pomladne glasove.

Za

naše

najmlajše

37

DO KOTAKTNO X-AL-ZGO
ANDZUTK
 RŠE: MIKI
 MUSTER